

NAL**Norske arkitekters landsforbund**
National Association of Norwegian Architects National Association of
Norwegian ArchitectsJosefines gate 34
NO-0351 Oslo, Norway
Tel.: (+47) 23 33 25 00
Fax: (+47) 23 33 25 01nal@arkitektur.no
www.arkitektur.noBank: 1600 42 58197
NO 970 168 931 MVAKommunal- og regionaldepartementet
Bolig- og bygningsavdelingen
Postboks 8112 Dep.
0032 Oslo

KOMM. OG REG. DEP	
02 DES 2005	
05/2258-75	
Ar.	451.0
Avd	BB BY / GAT

Oslo, 30. november 2005
Vår ref: 3370-K8/1
Deres ref: 05/2258

HØRINGSUTTALELSE TIL: NOU 2005:12 "MER EFFEKTIV BYGNINGSLOVGIVNING II" Bygningslovutvalgets andre delutredning med lovforslag.

Norske arkitekters landsforbund (NAL) har behandlet Bygningslovutvalget arbeide med stor interesse og grundighet. Plan- og bygningslovene legger viktige premisser for norske arkitekters yrkesutøvelse og er derfor av største betydning for vår faggruppe. Vi har tidligere levert høringsuttalelser til NOU 2003: 14, "Bedre kommunal og regional planlegging etter plan og bygningsloven II" og til NOU 2003:24 "Mer effektiv bygningslovgivning, Bygningslovutvalgets 1. delinnstilling", og har også hatt anledningen til å møte Bygningslovutvalget i plenum (18.01.05), der vi fremla og drøftet våre foreløpige synspunkter. Vi utarbeidet da et skriftlig innspill som ble revidert i brev av 10.2.05 for å inkludere problemstillinger som utvalget selv ønsket å få nærmere belyst. Dette høringskrivet er utarbeidet av en bredt sammensatt arbeidsgruppe blant forbundets medlemmer i samarbeide med NALs administrasjon.

Den neste fasen, der forslagen fra Planlovutvalget og Bygningslovutvalget skal revideres og sys sammen til ett lovforslag, blir svært viktig. Vi forutsetter at dette også blir en åpne prosess der NAL gis mulighet til å komme med innspill.

Innledningsvis ønsker vi, som et lite hjertesukk, å gi uttrykk for at vi, både som følge av behandlingen av utvalgets innstilling og erfaringer fra daglig arbeide med byggesaker, mener å kunne konstatere en markert "juristifisering" av vårt fagfelt, hvilket vi er sterkt betenkte over. Denne tendensen, kombinert med de stadig økende krav til administrasjon, kvalitetssikring og dokumentasjon, går ut over faglig styrke og kvalitet uten at det kan påvises verken bedre byggkvalitet eller lavere kostnader. Det kan ofte synes som om rammen og formen omkring prosjektering og utførelse er blitt viktigere enn innholdet, det enkelte prosjekt.

Generelle kommentarer

NAL mener at lovforslaget har tjent på å få en mer logisk hovedstruktur. Vi vil likevel bemerke at det flere steder er et misforhold mellom hierarkiet i paragrafene og viktigheten av bestemmelsene.

NAL er enig i at det må være en felles lov for planlegging og bygging. I denne sammenheng bør det vurderes om ansvarsdeling av loven kan tenkes noe annerledes enn i dag, der planlegging t.o.m. reguleringsplan er underlagt Miljøverndepartementet. I hvert fall i urbane strøk vil det ofte være en så nær sammenheng mellom reguleringsplan og byggesak at det bør overveies om begge disse forhold kan ligge under samme departement; i så fall anser vi Kommunal- og regionaldepartementet å være rette instans. Det må i så fall forutsettes at Kommunaldepartementet fokuserer sterkere på PBL som et middel til å skape omgivelser med kvalitet. I dag synes dette ansvaret primært å ligge hos Miljøverndepartementet, mens Kommunaldepartementet gjennom sine revisjoner av byggesaksdelen har vært mest opptatt av å begrense kommunens oppgaver og tidsbruk.

De siste 10 års hyppige lovrevidringer må unngås i fremtiden. Det bør vurderes opprettet et stående utvalg til departementene felles for plan- og byggesaker, et forum der alle relevante bransjeaktører er

representert, som bør ha som oppgave å innhente erfaringer med hvordan loven fungerer i praksis. Enkeltstående revisjonstiltak bør unngås.

NAL ønsker også å understreke det paradoksale i at overføringen av ansvar fra kommunene til det private ikke synes å ha redusert kommunenes ressursbruk, samtidig som det private har blitt pålagt nye oppgaver. Lovreformen i -97 ser heller ikke ut til å ha hatt noen innvirkning på byggeskader. Vi mener at det ville vært hensiktsmessig om det omfattende forskningsarbeidet på byggesaksreformen, i regi av Norges forskningsråd, lå til grunn for en lovrevisjon. Bygningslovutvalgets arbeid burde avventet forskningsresultatene, slik at både utvalgets mandat og lovforslag ble forankret i et tryggere og bedre grunnlag.

Den forrige større lovreformen hadde som målsetting å heve kvaliteten. Dette målet synes ikke å være nådd, jfr. den gjennomførte evalueringen. NAL vil derfor oppfordre til å holde fast ved dette målet og søke etter nye og bedre måter å nå det på. PBL er den sentrale loven for forming av omgivelsene. Byggesaksdelen må ikke "forenkles" så mye at den blir oppfattet nærmest som en sektorlov for byggenæringen. Norge er et rikt land med et høyt utdanningsnivå. Vi har nå en unik sjanse til å skape gode og vakre omgivelser som kan bli til glede for flere generasjoner fremover.

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

Lovens formålsparagraf (§ 1-1)

NAL er svært kritisk til at formuleringen "å sikre estetiske hensyn" er foreslått fjernet fra formålsparagrafen. Dette kan tolkes som om forholdet til omgivelsene skal nedprioriteres. Det vil være paradoksalt om et forslag til en formålsparagraf for en plan- og bygningslov ikke inneholder noe om utseende og utforming. Et av de viktigste konsekvenser av en utbygging er visuelle endringer i våre omgivelser som påvirker oss alle.

NAL mener at formålsparagrafen bør endres slik at den inneholder følgende ordlyd:

Loven skal fremme en bærekraftig utvikling med forsvarlig bruk av ressurser og vern mot miljøbelastninger. Den skal sikre arkitektonisk kvalitet, estetiske hensyn, historisk bevissthet og universell utforming.

Vi ser det som naturlig å inkludere begrepene "bærekraftig utvikling" og "universell utforming". Begrepet er etterhvert godt innarbeidet som et inkluderende begrep og et alternativ til en opplisting av særinteresser som aldri vil bli uttømmende. Videre mener vi at "arkitektonisk kvalitet" og "historisk bevissthet" er viktige verdigrunnlag for styringen av all plan- og bygningsvirksomhet.

Arkitektonisk kvalitet

NAL mener at lovens formål klarere må uttrykke samfunnets ønske om kvalitet i de bygde omgivelser. Vi mener dagens formulering om å "sikre estetiske hensyn" er for svak og lett blir tolket til "å se pent ut". Ved å inkludere begrepet "arkitektonisk kvalitet", slik vi foreslår, vil loven stille et generelt krav om kvalitet som også vil fange opp forhold som funksjonalitet, volumdimensjonering, bygningsmessig kvalitet, levedyktighet og holdbarhet samt forholdet til omgivelsene. Estetikk dreier seg om det som er sansbart for alle og enhver. Arkitektonisk kvalitet er et videre kvalitetsbegrep. Det inkluderer også forhold som ikke er umiddelbart sansbare, men som vil gi seg til kjenne gjennom bruk over lenger tid.

Historisk bevissthet

Våre omgivelser er en del av vår kultur og vår kultur uttrykker seg i stor grad gjennom fysiske overleveringer. For å opprettholde en bevissthet om vår historie og egenart trenger vi slike ytre holdepunkter som en kilde til kunnskaper og opplevelser. Tidstypiske uttrykksformer forkastes gjerne av neste periode/ generasjon, for så å vekke ny interesse og danne grunnlag for nye fortolkninger og ny innsikt. For en kulturnasjon vil det derfor være naturlig å opprettholde et visst mangfold av uttrykk fra ulike tidsperioder og ulike livsbetingelser.

Etter vårt syn fremtrer byggesaksdelen ikke som den overgripende og samfunnsgagnlige loven den har ambisjon om å være, men mer og mer som en sektorlov for byggebransjen (raskt=godt). En sammenlikning av Planlovutvalgets(PLU) og Bygningslovutvalgets(BLU) forslag til formålsparagrafer legger for dagen store forskjeller som kan tyde på et ulikt syn på hensikten med loven. BLU bruker ord som "samordne, samsvar, utredes" mens PLU bruker ord som "vern, estetikk, god byggeskikk, allsidig og langsiktig vurdering".

Kapittel 2 Plan- og bygningsmyndighetene

Krav til kompetanse i kommunene

Kommunene har etter loven svært viktige oppgaver, både som planleggende, godkjennende og kontrollerende myndighet. Kommunen har også en svært viktig oppgave i å utøve et skjønn i forhold til arkitektonisk utforming (§29-3). I motsetning til andre fagområder der ansvaret nå ligger hos det prosjekterende/kontrollerende foretak, ligger dette ansvarsområdet fremdeles hos kommunen. NAL mener derfor at det er en selvfølge at det stilles faglige krav til dem som skal vurdere dette arbeidet.

NAL foreslår at følgende setning danner en egen paragraf under kapittel 2, alternativt som en tilføyelse til §2-6:

Krav til kompetanse i kommunene

Plan- og byggesaksbehandling etter denne lov skal utføres av eller i samråd med fagkyndige innen arkitektur.

Det er ikke mulig å lage regler eller sette normer for arkitektonisk kvalitet, og man er derfor nødt til å støtte seg på personer med kompetanse.

Alternativet er å overføre ansvaret for estetisk og arkitektonisk utforming til utførende foretak. NAL mener at dette ikke er godt nok. En arkitekt i oppdragsforhold er underlagt de rammer en byggherre setter. Det vil derfor være nødvendig å kontrollere at prosjektet har fått en tilstrekkelig bearbeiding med henblikk på arkitektonisk kvalitet. Det vil også være nødvendig å kvalitetssikre prosjektet i forhold til andre interesser enn utbyggers egne. Ved å føre en slik kontroll vil det offentlige apparatet kunne forhindre at så vel private som allmenne og langsiktige interesser blir skadelidende.

Kapittel 12 Detaljplaner

Forholdet plansak og byggesak

NAL ser positivt på forslaget om innføring av muligheten for gjennomføring av en felles prosess, og støtter forslaget til mulighet for felles behandling av detaljplan og rammesøknad.

Kapittel 20 Søknadsplikt

Søknadsplikt for tiltak

NAL støtter forslaget om at alle tiltak i prinsippet må være søknadspliktige. Ikke bare for å bedre kontroll med våre omgivelser og kunne dokumentere beslutninger, men også som en betydelig effektivisering og forenkling av systemet. Dokumentasjonsmengden kan derimot varieres i henhold til kategorier for tiltak, bestemt etter kompleksitet og innvirkning på omgivelsene og ikke hovedsaklig etter om naboer har innvendinger mot tiltaket. Både driftsbygninger i landbruket og byggverk innen en enkelt bedrifts område er med på å prege det bygde miljøet i stor grad og bør ikke fritas for søknad. I tettbygde strøk, sårbare landskap og kulturmiljøer kan selv mindre tiltak få relativt store konsekvenser.

Færre unntak fra søknadsplikt vil medføre en betydelig effektivisering. Det brukes alt for mye ressurser på å klarlegge hva slags type sak/ søknad det dreier seg om. Det viser seg også at mange tiltak som antas å være fritatt fra søknad likevel er søknadspliktige (overskridelse av tillatt utnyttning, avstand til nabogrense og vei, hensyn til estetikk, vernesoner, fareområder, osv). Det er ulogisk at fasadeendring er søknadspliktig, mens et tilbygg (som kan medføre svært uheldige fasadeendringer) bare er meldepliktig.

Tiltakhavers oppgave bør bestå i redegjøre for følgende:

a. eksisterende situasjon

b. ønsket situasjon

Kommunen – som er den profesjonelle i denne sammenheng - må da kunne melde raskt tilbake om søknaden

a. er tilfredsstillende

b. hvilken prosedyre den skal behandles etter

c. hvor lang tid det vil ta å behandle den

Det må forutsettes at søker gjennom forhåndskonferanse har fått innføring i rammebetingelsene for å bygge på det aktuelle stedet (planbestemmelser + evt. retningslinjer).

Kapittel 21 Krav til innhold og behandling av søknader

Krav om prosjekteringskompetanse ved utarbeidelse av rammesøknad

I kommentarene til §21-2: Søknad om tillatelse skriver Bygningslovutvalget: "utvalget anbefaler at det i søknad om rammetillatelse som innebærer prosjektering, stilles krav om søknad om ansvarlig prosjekterende i tillegg til ansvarlig søker." (s497)

NAL gir sin fulle tilslutning til denne anbefalingen og ber om at denne kommentaren tas inn i lovteksten. Dette vil avklare en i dag uklar situasjon med varierende praksis.

En av hovedmålsettingene bak byggesaksreformen var å sikre kvalitativt bedre byggeri og mer effektive prosesser. Etter vår mening er kvaliteten på rammesøknaden og det prosjektmateriale som denne bygger på, av helt avgjørende betydning for en vellykket byggesak og en god prosess. Det er i denne fase de viktigste avgjørelser i byggesaken fattes, ikke minst mht. til de forhold som har størst interesse for berørte naboer, allmenhet og myndigheter. At dagens regelverk ikke på tilstrekkelig vis sikrer at kvalifiserte aktører tar ansvar for denne fasen, må være et brudd på den tankegang og de forutsetninger som reformen i sin tid bygget på, og gjør det vanskeligere å oppnå den ønskede kvalitetsheving. En bedre kvalitet på prosjekter ved rammesøknad vil medføre færre endringer videre i prosessen og dermed en økt effektivisering av kommunens ressurser.

Sluttkontroll og ferdigattest (§21-9)

Vi ser her en mulighet for en effektivisering av dagens ordning. Slik systemet fungerer i dag og er lagt opp videre virker det imidlertid unødvendig byråkratisk at kommunen fortsatt skal utstede midlertidig brukstillatelse eller ferdigattest. I stedet for å vente på at kommunen skal kontrollere papirene og skrive ut en attest kunne ansvarlig foretak selv gjøre dette, under forutsetning av at de samme dokumentene for øvrig skal sendes inn. Dersom ikke kommunen har reagert innen fastsatt frist vil den midlertidige brukstillatelsen eller ferdigattesten tre i kraft. I begge tilfeller har kommunen bare de ansvarlige foretaks erklæringer å støtte seg til, og i begge tilfeller kan kommunen beslutte å foreta tilsyn.

Kapittel 22 Godkjenning av foretak for ansvarsrett

Obligatorisk godkjenning

NAL støtter forslaget til obligatorisk godkjenning. Det er ingen grunn til at kvalifiserte foretak ikke skal kunne søke sentral godkjenning. Det vil gi klare ansvarsområder: kommunene tildeler ansvarsrett, Statens Bygningstekniske Etat gir godkjenning.

Vi må presisere at det er en forutsetning at det godkjennende organ, Statens Bygningstekniske Etat, tilføres den fagkompetanse som er nødvendig for å kunne vurdere søknader innen arkitektur som et bredt kompetanseområde. Videre forutsetter vi en radikal omlegging av dagens ordning (se punktet "godkjenning innen fagområder").

Sentral godkjenning brukes i dag, om enn feilaktig, som et kvalitetsstempel. Ved å gjøre godkjenningen obligatorisk og ved å inkludere fagområder vil den bli nettopp dette.

Ordningen må få en form som ikke virker ekskluderende på unge yrkesutøvere.

Vi vil presisere at kommunene fremdeles skal kunne tildele ansvarsrett til for eksempel selvbyggere. Vi forutsetter at forskrift om godkjenning beholder nåværende mulighet til unntaksvis å tildele ansvarsrett til spesielt kvalifiserte personer.

Tilbaketrekking av godkjenning

I dag brukes tilbaketrekking av sentral godkjenning nærmest som en advarsel til foretakene. Man kan fremdeles få lokal godkjenning, og trekkingen er dermed mindre alvorlig. Virkningen av forslaget om obligatorisk godkjenning vil bli at tilbaketrekking vil bli langt alvorligere, og vi forutsetter at praksis vil bli deretter og at godkjenning bare trekkes i svært alvorlige tilfeller.

Vi foreslår at ordlyden i §22-2 endres fra "skal trekkes tilbake" til "må vurderes trukket tilbake" slik at den godkjennende myndighet gis mulighet til å utøve et større grad av skjønn.

Det må også være mulig å anke avgjørelsen innenfor rimelige tidsrammer.

Godkjenning innen fagområder

NAL tilslutter seg Bygningslovsutvalgets vurdering: "I forskrift til bestemmelsen vil godkjenningen kunne knyttes til foretakenes virksomhetsområde,..." (§507)

Vi foreslår at dette tilføyes som et eksplisitt krav til § 22-3.

Det ble foretatt betydelige omlegginger og forenklinger av godkjenningsordningen i 2003. Omleggingen har medført at man *ikke lenger* får en faktisk godkjenning av fagområder (arbeidsområder). Ut fra en godkjent funksjonsordning er det opp til det enkelte foretak å angi arbeidsområder hvor vedkommende funksjon ønskes utført. F.eks kan et foretak som har fått godkjenning som prosjekterende for bygninger og installasjoner i tiltaksklasse 3 på grunnlag av annen kompetanse enn arkitektkompetanse, angi at foretaket arbeider innen fagområdet arkitektur. Dette betrakter vi som helt uakseptabelt, og det har medført at tilliten til godkjenningsordningen er betydelig svekket.

Godkjenningsordningen fremstår således i dag som en blanding av "godkjenning" og et ikke kvalitetssikret register over hva den enkelte bedrift selv oppgir som sitt arbeidsområde.

Det er NALs klare oppfatning at ordningen må endres, slik at den igjen fungerer etter det som opprinnelig var hensikten; at de private aktører som godkjennes *faktisk er kompetente innen de arbeidsområder som knyttes til godkjenningen. Arbeidsområdet (fagområdet) må altså bli en del av godkjenningen.*

NAL vil også peke på at gode godkjenningsordninger krever at det i de organer som er tillagt myndighet til å foreta godkjenninger finnes adekvat fagkompetanse innenfor de fag som skal godkjennes.

Kapittel 23 Oppgaver og ansvar i byggesaker

Oppgavefordeling offentlige – privat sektor i byggesaker

Vi ser positivt på at utvalget ser behov for systematisk å beskrive ansvaret for de ulike aktørene i byggesaker, kommunen inkludert. Det er i dag fortsatt en *betydelig usikkerhet* om ansvars plassering, ansvarsomfang og grensetrekking, både blant aktørene selv og kommunale saksbehandlere.

Kapittel 26 Deling av eiendom

Urbant jordskifte

Dette bør være en planfaglig oppgave som også tar vare på arkitektoniske kvaliteter.

Kapittel 27 Krav om tilknytning til infrastruktur

NAL mener at tidligere §67 har fått urimelige konsekvenser når den har blitt brukt på mindre utbyggingsprosjekter. Vi foreslår at det legges opp til en ordning med innbetaling til kommunale fond som foretar veiutbedringer når tilstrekkelige midler er samlet inn.

Kapittel 28 Krav til byggetomta

NAL mener det må stilles krav til arkitektonisk utforming også av uteområder. Med den sterke fortettingen som finner sted i våre dager er det viktig at utearealene ikke ender opp som formløse og lite nyttbare "restarealer", men utformes på basis av kunnskaper om funksjonalitet, materialbruk og estetikk slik at de kan bli gode oppholdsarealer.

Kapittel 29 Krav til tiltaket

NAL mener at det er fornuftig at "Arkitektonisk utforming" er benyttet som overskrift i den nye §29-3. Videre mener vi at den såkalte "skjønnhetsparagrafen" mer naturlig bør være første lovparagraf i det lovavsnitt som omhandler bebyggelsen. Den foreslås løftet frem som første paragraf i Kapittel 29: "Krav til tiltaket". Vi mener at forslaget sidestilling av arkitektonisk utforming med for eksempel lovttekst angående plassering av skorstein som man finner under §29-4 "Tekniske installasjoner" er lite logisk. Arkitektonisk kvalitet er særdeles viktig for en positiv opplevelse av våre bygde omgivelser og

derfor grunnleggende for folks trivsel og helse. Det er et overordnet mål for all planlegging og bygging – ikke et underordnet element eller en særinteresse.

Vi foreslår følgende endringer til paragrafen, vist som overstrykninger og tillegg i uthevet skrift:

§29-1 Arkitektonisk utforming

Ethvert tiltak skal prosjekteres og utføres slik at det etter kommunens skjønn har en god estetisk utforming. Ved utforming av byggverk og utearealer skal arkitektoniske kvaliteter i samsvar med tiltakets funksjon og med respekt for naturgitte og bygde omgivelser vektlegges. Dette gjelder også ved endring av bestående byggverk og ved oppussing av fasade.

Ved endring og oppussing av bestående byggverk skal kommunen se til at kvaliteter knyttet til historisk, arkitektonisk eller annen kulturell verdi som knytter seg til byggverkets ytre, så vidt mulig blir bevart, så langt som mulig videreføres.

Bygning med oppholdsrom for mennesker skal ha forsvarlig god planløsning, utsyn og dagslysforhold.

Som i formålsparagrafen ønsker vi å benytte begrepet arkitektonisk kvalitet i forhold til byggverk og utearealer. I enkelte tiltak vil estetisk utforming være dekkende. Men når det dreier seg om byggverk, bygninger og for så vidt også planlegging, ønsker vi at det forutsettes gjennomgående kvalitet i utformingen, og at dette inkluderer vurderinger i forhold til omgivelser, masseoppbygging, planløsning og estetikk.

Begrepet estetikk tolkes svært forskjellig, fra kun å gjelde det visuelle "bilde", til slik det defineres av Oslo Kommune der estetikken omfatter hele prosessen i omgivelsesproduksjonen. Arkitektonisk kvalitet er et klarere begrep som bedre dekker lovens intensjon.

Teksten som omhandler endring og oppussing er foreslått omskrevet slik at det fremheves at det ikke er alle bygg som innehar en slik verdi. Videre mener vi at krav til bevaring av verdier kan gi uønskede løsninger i samspill med endret funksjonalitet. Vi mener at ordlyden "å videreføre kvaliteter" legger restriksjoner samtidig som det åpner for nye måter å ta vare på og videreføre verdiene.

"Vakre landskap stygge byer".

Dette er overskriften i en studie av utenlandske reisehåndbøker som omhandler det nordlige Norge (TØI 1998). Det er ikke gitt at konklusjonen ville ha blitt en annen om temaet hadde vært byer i Sør-Norge. Det er et tankekors at et av verdens rikeste land og med et generelt høyt utdanningsnivå scorer så lavt når det gjelder arkitektur og byplankunst.

Kapittel 31 Krav til eksisterende tiltak

Bevaring og tilbakeføring

NAL har et ønske om å forhindre at bygninger av arkitektonisk verdi forringes over tid som følge av dårlig utførte utbedringer eller jevnt dårlig vedlikehold. Vi har vurdert om dette kunne få innpass i Plan- og bygningsloven som en presisering av §31-3. Paragrafen gir kommunen rett til å kreve utbedring om dette gir vesentlig forbedring av de bygningsmessige funksjoner. I tillegg ville paragrafen kunne gi kommunen fullmakt til å kreve hel eller delvis tilbakeføring av byggverkets ytre til en tidligere tilstand i tilfeller der byggverk ut fra en faglig vurdering har historisk, arkitektonisk eller annen kulturell verdi.

NAL fant ingen formulering som godt nok ivaretok både samfunnsmessige og private interesser, men ønsker likevel å belyse problemstillingen. En slik bestemmelse ville kunne motvirke spekulasjonspreget og "styrt" forfall, noe som henger nøye sammen med dagens fortetningspolitikk og den medfølgende økning i tomteverdier.

Kapittel 32 Byggteknisk nemnd

NAL ser positivt på utvalgets foreslag om at det opprettes en nemnd som vurderer tekniske løsninger opp mot TEK. Den må være hurtig arbeidende for at det skal være en reell mulighet å bruke den i en prosjekteringsprosess.

Kapittel 37 Ulovlighetsoppfølging

NAL ser positivt på at myndighetenes plikt til oppfølging av ulovligheter styrkes og nedfelles direkte i loven.

Miljøkrav i bygningsretten (Del III, kap. 25)

Forslaget anses å være lite offensivt når det gjelder miljøkrav til byggverk. Teknisk forskrift (TEK) har i dag krav til byggverk i alle faser av livsløpet. Dette er i praksis mer eller mindre "sovende" bestemmelser. Det bør vurderes å stille krav til dokumentasjon eller redegjørelse for tiltak etter plan- og bygningsloven i forhold til miljøprinsippene i TEK, fra valg av tomt og prosjektering av utearealer til byggematerialenes miljøegenskaper.

Begreper

Plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter, veiledninger, meldinger, standarder og annen faglitteratur opererer med en rekke begreper som kan være uklare, innbyrdes overlappende og uten "offisiell" definisjon. Dette bidrar til usikkerhet og fortolkningsproblemer for brukere av regelverket. Vi foreslår at loven tilføyes en del med definisjoner av begreper, og at disse brukes entydig i lovteksten.

I forhold til formålsparagrafen (§1-1) og "skjønnhetsparagrafen" (§29-3) har vi foreslått bruk av begreper som er forklart under de respektive avsnitt. Her følger en kort versjon:

Bærekraftig utvikling:

En utvikling som ivaretar samfunnets interesser over et langsiktig tidsperspektiv.

Arkitektonisk kvalitet:

I tillegg til estetiske kvaliteter innebærer begrepet funksjonalitet, volumdimensjonering, bygningsmessig kvalitet, levedyktighet og holdbarhet.

Historisk bevissthet:

Å ha kunnskap om og ta ansvar for vår kulturarv og stedets kvaliteter uten at dette nødvendigvis munner ut i krav om konservering eller kopiering.

Universell utforming:

Omgivelser og produkter utformet slik at de kan brukes av flest mulig. (Vi er skeptisk til Bygningslovutvalgets ordlyd i for eksempel §28-7 om at arealet "skal kunne brukes av alle innenfor tillatelsens formål." Dette vil i praksis ikke være mulig, jfr. NOU 2005:8 Likeverd og tilgjengelighet.)

Eksempler på ord og begreper hvor praksisen som følge av dagens lovverk gir behov for avklaring eller samordning:

Utseende/ Utforming:

Hvordan noe fremtrer rent visuelt i forhold til en formmessig løsning på en oppgave som inkluderer alle aspekter ved objektet.

Bevaring og vern/bevare og verne/bevaringsverdig og verneverdig:

Misforståelsen om at det er formelle- eller nyanseforskjeller mellom bevaring og vern er nok så utbredt. Det bør konsekvent brukes bare en av formene i lov og forskrifter.

Byggverk:

Bør brukes mer konsekvent - som samlebegrep for anlegg, konstruksjoner og bygninger - og kanskje også terrenginngrep, plasser og veier?

Bruksendring:

Det er ønskelig med en avklaring eller retningslinjer for når det kreves tillatelse til bruksendring. Forholdet til ulike reguleringsformål m/underformål bør avklares.

Bygning:

Det finnes ikke noen klar definisjon av hva en bygning er, og derfor bør den betegnelsen så langt mulig erstattes av byggverk.

Bygning til opphold/med oppholdsrom for mennesker:

Det bør foretas en grenseoppgang i forhold til rom for varig opphold.

Godkjenning, tillatelse, samtykke:

Her er det behov for avklaring og grenseoppgang.

Hovedombygging:

Her er det også ønskelig med en avklaring eller retningslinjer.

Kommunen skal påse/se til:

Formuleringene bør utgå, siden ansvaret i de fleste tilfeller er lagt på private aktører.

Midlertidig:

Hvor går grensen mellom midlertidig og varig byggverk etc.?

Oppussing:

Det er behov for en grenseoppgang mellom oppussing, reparasjon og endring av fasade.

Skjemmende, sjenerende, vesentlig ulempe:

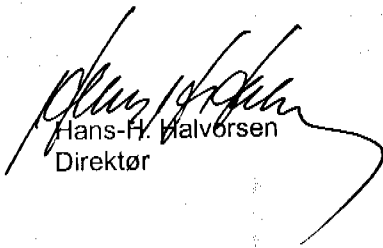
Her er det også behov for avklaring og grenseoppgang.

Vegforbindelse/veg som er åpen for alminnelig ferdsel:

Hvilken standard skal en slik vei ha? I hvilken grad skal den være fremkommelig for fotgjengere, barnevogner, rullestoler, personbiler, større biler osv?

Med vennlig hilsen

Norske arkitekters landsforbund

Hans-Fr. Halvorsen
Direktør

Henvisninger

NALs høringsnotat 30.11.03 til NOU 2003: 14, Bedre kommunal og Regional planlegging etter plan og bygningsloven II

NALs høringsnotat 06.02.04 til NOU 2003:24 Mer effektiv bygningslovgivning, Bygningslovutvalgets 1. delinnstilling.

NALs innspill til Bygningslovutvalget, revidert 10.02.05.